

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

- пізнавальні – отримувати інформацію, робити логічні висновки тощо;

Теоретично під комунікативною компетенцією, яка виступає як інтегративна мета навчання іноземних мов, розуміється здатність і готовність здійснювати іншомовне міжособистісне та міжкультурне спілкування з носіями мови в заданих стандартом/програмою межах.

Успішному розвитку комунікативної компетенції учнів також сприяють різноманітні види комунікативних та інтерактивних ігор, що проводяться у формі репродуктивно-продуктивних вправ, рольових ігор – де мовленнєва взаємодія відбувається шляхом розподілу ролей (заздалегідь), проведення уроків – дискусій, прес-конференцій, екскурсій і т.д.

Наприклад, вправа «Зворотній зв'язок» («Feedback») полягає в тому, що кожен учасник групи пише на листку замітку про себе, свої уподобання, улюблену тварину і т.п. Усі листочки змішуються, а потім зачитуються вголос. Члени групи повинні вгадати, чия це замітка та обґрунтувати свою думку.

Під час проведення інтерактивних ігор неухильно дотримуються правила взаємодії групи.

Оскільки на уроках з використанням групової форми роботи створюються сприятливі умови для колективної навчальної діяльності, можна зробити **висновок**, що вони якнайкраще сприяють збереженню здоров'я учнів при формуванні та розвитку комунікативної компетенції, тому що розвивають активну особистість, що володіє не тільки певним запасом знань, а й умінням отримувати їх самостійно за допомогою вільної мовленнєвої взаємодії в групі.

LIBERAL ARTS ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЛІДЕРА: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ

Пежинська О.М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри романо-германської філології

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

У добу глобальних змін, діджиталізації та міждисциплінарності світова система освіти дедалі активніше звертається до моделі *Liberal Arts*. Вона базується на цілісному підході до розвитку особистості, орієнтується на формування критичного мислення, культурної чутливості та гнучкості мислення. Україна поступово інтегрує цю модель у свою систему вищої освіти, а Франція вже має усталений досвід впровадження таких освітніх програм.

В Україні концепція *Liberal Arts* набирає популярності завдяки проєктній діяльності (Erasmus+ KA2 “LibArt_UA”), що має на меті створення міждисциплінарних студентоорієнтованих програм на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Виконання проєкту є прямим втіленням можливостей і

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

перспектив, які відкриває Закон України [«Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті»](#) [2,3].

Український католицький університет реалізує бакалаврську програму гуманітарних наук "Artes Liberales під гаслом «Вільна освіта для вільних людей», що поєднує гуманітарну освіту, етичне мислення та індивідуальні траєкторії навчання. Основний акцент робиться на розвитку soft skills, таких як розвиток критичного і творчого мислення, лідерських навичок, тощо [1].

У Франції спостерігається зростання популярності освітніх програм у стилі *Liberal Arts*, які акцентують увагу на міждисциплінарному підході, розвитку критичного мислення, культурної обізнаності та особистісної автономії. Зокрема, *Université Libérale de Paris* спеціалізується на післядипломній освіті за цим напрямом, пропонуючи гнучкі магістерські програми з можливістю зміни спеціалізації та отримання додаткових дипломів упродовж шести місяців після завершення основного курсу навчання. Програми орієнтовані на підготовку фахівців, які поєднують глибоку експертизу в окремій галузі з широким гуманітарним світоглядом. *Institut Catholique de Paris (ICP)* реалізує бакалаврські та магістерські програми у сферах мистецтва, мов, історії, політичних наук і комунікацій, тоді як *American College of the Mediterranean (ACM)* в Екс-ан-Провансі надає студентам можливість обирати спеціалізації в галузях історії мистецтва, міжнародного бізнесу, політології, психології та інших дисциплін. Важливою характеристикою навчання в ACM є індивідуалізований підхід до формування освітньої траєкторії, що дозволяє адаптувати програму до академічних та професійних інтересів студента [4,5].

Université Sorbonne Nouvelle – Paris 3 пропонує програми, орієнтовані на вивчення мов, літератури, культурології та комунікацій, тоді як *Université Bordeaux Montaigne* реалізує широкий спектр програм бакалаврату, магістратури та докторантури у сферах мистецтва, лінгвістики, управління та гуманітарних наук. Таким чином, французькі університети демонструють поступову інституціоналізацію моделей *Liberal Arts*, що свідчить про зростання попиту на міждисциплінарну освіту як інструмент формування універсального фахівця нового покоління.

Випускник програм *Liberal Arts* позиціонується не лише як фахівець із ґрунтовними знаннями у вибраній сфері, а як універсально підготовлений спеціаліст, що володіє широким спектром компетентностей, необхідних для ефективного функціонування в сучасному глобалізованому світі. Йдеться, зокрема, про критичне мислення, міждисциплінарність (здатність інтегрувати знання з різних галузей для вирішення складних, комплексних проблем), комунікативну компетентність, а також етичне лідерство, що ґрунтується на відповідальності, ініціативності, здатності до співпраці та прийнятті етичних рішень.

Ключовою також є культурна обізнаність, яка передбачає готовність до міжкультурного діалогу та ефективної роботи в багатокультурному середовищі. Окрему увагу варто приділити навичці самоосвіти — здатності до безперервного навчання впродовж усього життя, що є фундаментальною рисою сучасного

професіонала.

Вивчення іноземних мов відіграє важливу роль у поглибленні зазначених компетентностей, зокрема сприяє розвитку міжкультурної чутливості (усвідомлення й прийняття культурного розмаїття), підвищує рівень міжособистісної комунікації та формує глобальне мислення — здатність аналізувати ситуації у міжнародному контексті та приймати стратегічні рішення у межах мультикультурних команд.

Таким чином, підготовка універсального фахівця в межах програм *Liberal Arts* сприяє формуванню всебічно розвиненої, етично відповідальної та ефективної лідерської особистості, здатної до гнучкої адаптації у швидкоплинному соціокультурному й професійному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакалаврська програма гуманітарних наук Artes Liberales. URL: https://humaniora.ucu.edu.ua/bakalavrskaja-programa-gumanitarnyh-nauk-artes-liberales/?utm_source=chatgpt.com
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3642-20#Text>
3. НаУКМА розпочинає координацію і виконання проєкту Еразмус+ щодо впровадження міждисциплінарних бакалаврських програм за моделлю Liberal Arts. URL: https://www.ukma.edu.ua/index.php/news/5516-kyievo-mohylianska-akademiia-rozpochynaie-koordynatsiiu-i-vykonannia-proiektu-erazmus-shchodo-vprovadzhennia-mizhdystyplinarykh-bakalavrskykh-prohram-za-modelliu-liberal-arts?utm_source=chatgpt.com
4. American College of the Mediterranean. URL: <https://www.acmfrance.org/>
5. Liberal Education. URL: https://paris-u.fr/liberal-arts-education/?utm_source=chatgpt.com

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТАРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Пилипишин М. І.

здобувачка магістерського рівня
факультету іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна